

Nyhedsbrev

September 2023

danske
ældre
råd

Vi ser ind i spareforslag, der ikke levner mulighed for værdighed

Side 2

Et bad tre gange om måneden: Mange kommuner planlægger at skære dybt

Side 4

Danske Ældreråd inviterer til ældrepolitisk konference

Side 7

En værdig død i ældreplejen?

Side 10

Vi ser ind i spareforslag, der ikke levner mulighed for værdighed



Slut med aktiviteter på plejehjem, lukning af demensdaghjem, tre bade om måneden, robotstøvsugere og robotgulvvaskere. Det er blot nogle af de spareforslag, som er på bordet i landets kommuner, og som du kan læse om i dette nyhedsbrev.

I Danske Ældreråd er vi bekymrende. Vi ser ind i spareforslag, der ikke levner mulighed for værdighed på ældreområdet - og som vil få alvorlige konsekvenser for mange ældres fysiske og mentale sundhed og livskvalitet, hvis de bliver til virkelighed.

Kan få store konsekvenser for den enkelte ældre

Flere af spareforslagene virker ovenikøbet kortsigtede og kontraproduktive i forhold til at kunne høste større gevinster på den længere bane. Hvis man eksempelvis - som der er forslag om i nogle kommuner - lukker ned for aktiviteter på plejehjem eller lukker aktivitetscentre, så går det ud over det fysiske og psykiske helbred, hvilket kun vil øge plejebehovet endnu mere.

På den måde vil mange af spareforslagene i sidste ende kunne føre til øgede omkostninger for samfundet.

Pressede kommuner

Kommunerne er selvfølgelig godt

klar over, at mange af deres spareforslag er kontroversielle.

Når de alligevel lægger dem på bordet, vidner det om, at de er ekstremt pressede. Det så vi allerede tegn på tidligere på året, da flere kommunerne åbnede deres budgetter for 2023 og vedtog nye besparelser.

Årsagen er ikke mindst, at kommunerne fortsat kæmper med følgerne af sidste års prisstigninger. FOA har vurderet, at kommuner og regioner samlet set mangler 3 milliarder for at kunne følge med.

Derfor er det et skridt i den rigtige retning, når regeringen i forbindelse med fremlæggelsen af finanslovsforslaget for 2024 lægger op til at hæve kommunernes serviceloft med 650 millioner kroner i 2024.

Håndsrækningen vil kunne mildne nogle af besparelserne, men den vil ikke forhindre, at man mange steder stadig skal skære dybt. Ifølge KL's formand Martin Damm (V) rækker det kun til at fjerne de værste tidsler i budgetterne.

Ældre fylder næsten intet i finanslovsforslaget

Foruden håndsrækningen er der ikke noget i det finanslovsforslag, som blev fremlagt den 31. august, der kommer til at kunne ændre på

de besparelser, som man lægger op til i kommunerne.

Det er selvfølgelig positivt, at man afsætter 100 millioner kroner årligt til at styrke indsatsen for udsatte ældre i perioden 2024 – 2027. Men herudover er der ikke afsat penge specifikt til ældreområdet.

Svære diskussioner

Mange kommuner, borgere og ældreråd kigger i de næste år derfor ind i nogle svære prioriteringsdiskussioner.

Vi kan ikke blive ved med at gøre det samme. Vi bliver nødt til at få mange flere nye løsninger i spil. Derfor afholder Danske Ældreråd den 23. november 2023 en stor ældrepolitisk konference, der sætter fokus på nogle de løsninger, der er afprøvet og virker, og hvor vi stiller skarpt på de svære prioriteringsdiskussioner.

Inger Møller Nielsen
formand



Danske Ældreråd har kigget på flere af de kommunale sparekataloger, og flere steder lægges der op til så store forringelser på ældreområdet, at kernevelværdien er truet.

Side 4

Indhold

- 2 Leder: Vi ser ind i spareforslag, der ikke levner mulighed for værdighed på ældreområdet
- 4 Et bad tre gange om måneden: Kommuner planlægger at skære dybt på ældreområdet
- 7 Danske Ældreråd inviterer til ældrepolitisk konference
- 8 Regeringen dropper planer om plejeopsparing: Vil i stedet hæve arbejdsudbuddet
- 10 En værdig død i ældreplejen
- 12 Undersøgelse af gevinster ved seniorbofællesskaber
- 13 Temadage: Fremtidens boliger til ældre
- 14 FN's ældredag markerer 75 år med menneskerettigheder
- 15 Kort nyt
- 17 Arrangementer

- Den værdige død er svær at definere, men ingen bør dø under en behandling, de hellere havde været fri for, eller uden tilbud om omsorg fra de nærmeste – om det så er familie, venner eller velkendt personale. Det er ikke værdigt.

Ove Gaardboe, Overlæge - ekstern konsulent, Danske Selskab for Patientsikker

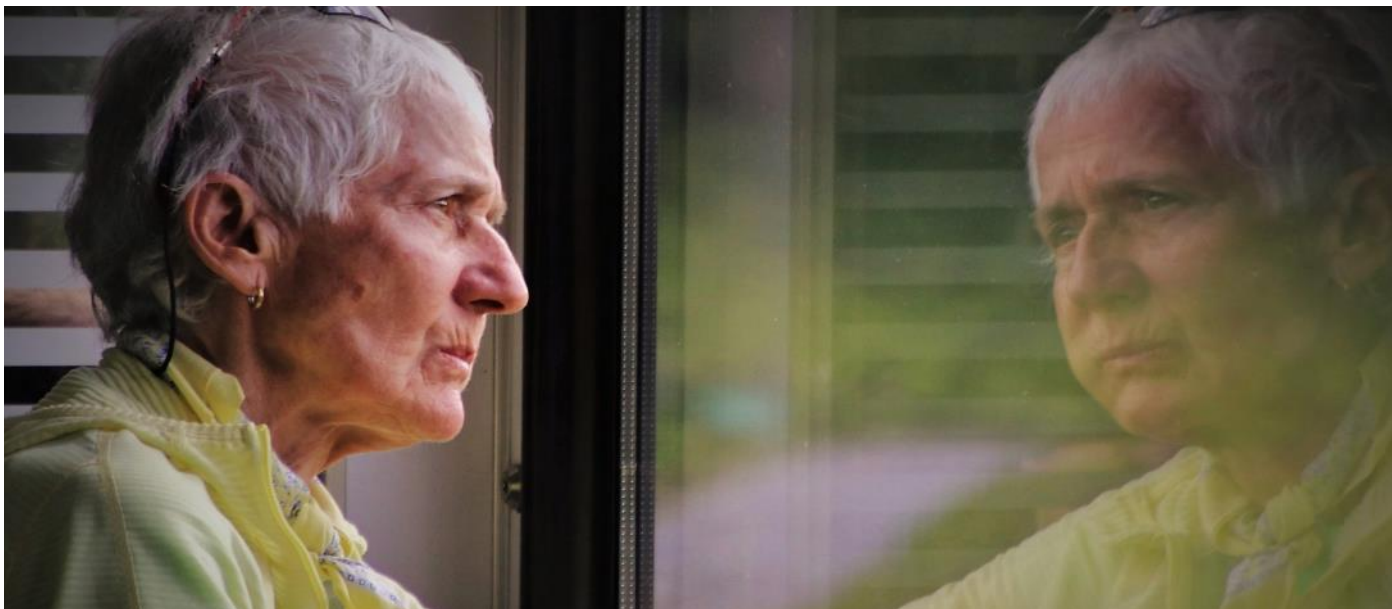
Side 10



Undersøgelse af gevinster ved seniorbofællesskaber

Fællesskab, socialt samvær og tryghed er nogle af de gevinster, der er ved at bo i seniorbofællesskab, viser ny undersøgelse fra Vive. Borgere i fællesskaberne er imidlertid en særlig gruppe – de er overvejende etnisk danske, ressourcestærke borgere, der i forvejen har en præference for fællesskab.

Side 12



Et bad tre gange om måneden: Mange kommuner planlægger at skære dybt på ældreområdet

For nylig meddelte regeringen, at den vil hæve kommunernes serviceramme med 650 millioner kroner i 2024, og der er hårdt brug for pengene. Flere kommuner lægger op til store besparelser på ældreområdet i forbindelse med forhandlinger om næste års budget.

Tekst Morten Larsen

Danske Ældreråd har kigget på flere af de kommunale sparekataloger, og flere steder lægges der op til så store forringelser på ældreområdet, at kernevelfærden er truet.

- Det er ikke udsædvanligt, at sparekataloger indeholder forslag til store besparelser, men når man kigger på nogle af dette års forslag, må man knibe sig i armen, siger Inger Møller Nielsen, formand, Danske Ældreråd.

Slut med aktiviteter på plejehjem

Nogle af de spareforslag, der vækker opsigt, finder man i Guldborgsund Kommune. Her har direktionen præsenteret et katalog, som blandt andet indeholder forslag om, at alle aktiviteter på plejehjem indstilles, og at en række tilbud til mennesker med demens nedlægges.

Bent Jørgensen, der er næstformand i Ældrerådet i Guldborgsund

Kommune, ser med stor bekymring på forslagene:

- Der er tale om forslag, der vil forringe servicen markant for den enkelte ældre. Vi vil selvfølgelig rådgive kommunen om, hvad vi ser af konsekvenser, og om der er alternativer, men generelt finder vi forslagene uacceptable, fortæller han.

Tre bade om måneden

Bevæger man sig længere nordpå til Fredensborg Kommune, er der også her risiko for, at plejehjemsbeboerne kan få en hverdag helt uden aktiviteter. Det [foreslås](#), at alle tværgående aktivitetsmedarbejdere opsiges, og at aktiviteter på plejehjemmene fjernes eller mindskes.

Herudover foreslås det, at rengøring i eget hjem reduceres fra hver anden uge til hver fjerde uge – og at visiterede borgere fremover kun vil kunne få hjælp til at komme i bad

tre gange om måneden. I dag kan de få hjælp til et bad hver uge.

Formand for Seniorrådet, Charlotte Poulsen, finder forslagene uspiselige.

- Der er tale om forslag, der ikke bare skærer ind til benet, men helt ind i marven, siger hun.

Ingen aktiviteter for mennesker med demens

Endnu voldsommere besparelser kan være på vej i Slagelse Kommune.

- Det virker som om, at direktionen har listet alt op, at der ikke længere er noget, man ikke kan spare på. Ældreområdet i Slagelse har allerede været gennem flere store spare-runder, og jeg har virkelig svært ved at se, hvordan vi kan blive ved, siger formand for Ældrerådet, Tonny Korndrup.



På den lange liste af [spareforslag](#) i Slagelse finder man blandt andet forslag om at lukke kommunes sidste to demensdagshjem - et tilbud til mennesker med demens og deres pårørende, som bor i eget hjem, men som ikke kan deltage i almindelige fritidsaktiviteter.

Der er også forslag om at lukke kommunens tilbageværende aktivitetscentre, som ellers giver rigtig mange af Slagelse Kommunes ældre borgere muligheden for at være sociale og fysisk aktive.

Og der er forslag om at reducere kraftigt i omfanget af den personlige pleje, som hjemmeplejen yder til borgerne. Dette vil blandt andet betyde, at man slet ikke eller kun i meget begrænset omfang kan få hjælp til negleklipping, børstning af hår, samt hudpleje eventuelt i forbindelse med bad.

Rengøring hver tredje eller fjerde uge

Blandt de mange andre spareforslag i kommunerne, finder man også en gammel travet i form af mindre rengøring.

Det er blandt andet tilfældet i Aalborg og Næstved kommuner, hvor der er forslag på bordet om at gå fra rengøring hver anden uge til hver tredje uge. Forslag, som ældrerådene kæmper imod.

Næstformand for Ældrerådet i Næstved, Leila Frandsen, fortæller til [TV2 Øst](#), at kommunen i forvejen er gået for langt i sine besparelser på ældreområdet, og at denne besparelse er uværdig.

- Jeg tror, de fleste har svært ved at forstille sig at leve i et hjem, hvor der kun bliver gjort rent hver tredje uge? Det er jo så forfærdeligt. Det kan være ældre mennesker, der har svært ved at se og taber noget, som så kan ligge der i tre uger. Og så kommer der jo så heller ikke nogen og snakker med dem og kan vurdere, om der sker en forringelse af de ældres tilstand, siger Leila Frandsen.

Forslaget vækker bestemt heller ikke begejstring hos Anette Valentin, der er formand for Seniorrådet i Aalborg Kommune.

- Det er simpelthen for ulækkert et forslag, som Kommunen ikke kan være det bekendt. Jeg ved godt, man kun gør rent hver tredje uge i en række andre kommuner, men det behøver jo ikke være et forbillede for os i Aalborg, siger hun til [Nordjyske](#).

Robot-tvang spreder sig

Mens man i nogle kommuner overvejer at skære i hjemmehjælp til rengøring, er man i andre kommuner godt på vej til at lade hjælpen erstatte af robotstøvsugere. →

Danske Ældreråd er dybt bekymret

Danske Ældreråd er dybt bekymret for de spareforslag på ældreområdet, som flere kommuner har på bordet.

For selvom regeringen har hævet kommunernes serviceloft med 650 millioner kroner, vil det næppe forhindre, at der mange steder vil blive skåret dybt.

Spareforslagene vil ikke alene kunne forringe vilkårene markant for den enkelte ældre, men er også meget kortsigtede og virker kontraproduktive i forhold til at kunne høste større gevinster på den længere bane. Hvis man eksempelvis lukker ned for aktiviteter på plejehjem eller dagcentre, så går det ud over beboernes fysiske og psykiske helbred, hvilket kun vil øge plejebehovet endnu mere.

Forebyggende og sundhedsfremmende aktiviteter er nøglen til at forsinke aldersrelaterede sygdomme, reducere sundhedsomkostninger og skabe et sundere ældrelev.



Det er en udvikling, der er foregået gennem flere år, men i år ser ud til at være accelereret. Tidligere i år har blandt andet Aalborg, Brønderslev, Læsø og Hjørring kommuner lagt sig fast på denne model. Og i forbindelse med budget 2024 finder man forslag om robotstøvsuger i flere kommuner.

Det er blandt andet tilfældet i Norddjurs Kommune, hvor partierne allerede er blevet enige om at indføre robotstøvsugere på trods af, at Ældrerådet har kæmpet ihærdigt mod forslaget. Blandt andet har Ældrerådet anbefalet, at kommunen i stedet høster effektiviseringsgevinsten ved skærmbesøg i hjemmeplejen efter samme model, som Viborg Kommune har haft succes med – både i form af besparelser og i form af serviceforbedringer hos borgeren.

I Faaborg-Midtfyn Kommune planlægger man at gå endnu længere i anvendelsen af robotter til rengøring. Ikke alene skal borgerne anskaffe sig en robotstøvsuger. De skal også anskaffe sig en robotgulvvasker. Forventningen er, at de to teknologier skal stå for al støvsugning og gulvvask hos 70 procent af de borgere, der er visiteret til rengøring



Stadig flere kommuner pålægger hjemmehjælpsmodtager at købe en robotstøvsuger. Nu er der også forslag i kommuner om, at hjemmehjælpsmodtagere skal anskaffe sig en robotgulv-vasker.

i dag.

Også i Slagelse Kommune finder man et forslag om, at gulvrensning skal varetages af robotstøvsuger og/eller robotgulvvasker i alle hjem, hvor det skønnes muligt. Et forslag, der dog ikke vil blive til noget, hvis et forslag om manuel rengøring hver fjerde uge vedtages.

- Jeg tror næsten, jeg ville fortrække rengøring hver fjerde uge fremfor at overlade det til en robot, men det er lidt som at skulle vælge mellem pest eller kolera, fortæller Tonny Kornstrup.

Danske Ældreråd håber, at de mange spareforslag ikke bliver til virkelighed.

- Vi er dybt bekymrede for de spareforslag, der er på bordet i kommunerne. Hvis de bliver til virkelighed kan det få alvorlige konsekvenser for både den fysiske og mentale sundhed samt ikke mindst livskvalitet for den enkelte ældre. Det kan i sidste ende føre til øgede omkostninger for samfundet, slutter Inger Møller Nielsen, formand, Danske Ældreråd.



Det mener Danske Ældreråd om robotstøvsuger-tvang

Køb en robotstøvsuger, hvis du fortsat vil have hjælp til rengøring. Sådan lyder budskabet i stadig flere kommuner til borgere, der modtager hjemmehjælp.

Danske Ældreråd finder udviklingen meget u hensigtsmæssig. En robotstøvsuger er for mange ældre en stor ekstraudgift, den kræver stadig vedligeholdelse og kan være svær at betjene. Og ikke mindst, så undergraver robots-tvang borgernes tillid til de teknologier, der skal være med til at redde velfærden.

Læs om Danske Ældreråds holdning til robotstøvsugere i dette [indlæg i Jyllands-Posten](#)

Danske Ældreråd inviterer til ældrepolitisk konference den 23. november 2023

Den kommunale velfærd kalder på nye løsninger og svære diskussioner

Den kommunale økonomi er presset, og der er akut personalemangel på ældreområdet. På denne konference præsenterer Danske Ældreråd nogle af de løsninger, der er afprøvet og virker, ligesom vi stiller skarpt på de svære prioriteringsdiskussioner.

I mange kommuner oplever borgere og ældreråd svære prioriteringsdiskussioner og nedskæringer, som går ud over kernevelfærden på ældreområdet.

De vilde problemer står i kø, og samtidig viser studier, at danskerne har begyndende mistillid til, at samfundet kan levere den pleje og omsorg, som de har brug for.

Status quo kan ikke fortsætte, og det er helt nødvendigt at tænke i nye løsninger og turde tage prioriteringsdiskussioner.

Danske Ældreråd har en forventning til, at alle løsninger bringes i spil for at mindske gabet mellem borgernes forventninger og den offentlige velfærd:

- ✓ Vi er parate til at gentænke den måde, ældrepleje udmøntes og udføres på, og vi skal finde en ny model for visitation tæt på og i samspil med den enkelte borger.
- ✓ Vi tror, at der er et uudnyttet potentiale i forhold til at få arbejdskraftbesparende og serviceforbedrende velfærdsteknologier udbredt i langt større omfang i kommunerne. Men de skal give mening og frihed for borgerne!
- ✓ Vi tør tænke civilsamfundet som en del af løsningen, og der arbejdes i flere kommuner og i frivillige organisationer med forskellige initiativer og modeller.

Konferencen består af tre hovedoplæg og fem valgfrie seminarer, der stiller skarpt på de svære diskussioner og giver indblik i nogle af de løsninger, der virker i en eller flere kommuner.

I plenum kan du høre:

- Christina Yoon, journalist hos nichemedierne NB-Ældre.dk og NB-Økonomi.dk, hvor hun dækker ældreområdet og økonomien i kommunerne.

- Susanne Ekman, lektor og associeret professor, Institut for mennesker og teknologi, Roskilde Universitet.
- Jakob Bigum Lundberg, direktør for sundhed og omsorg, handicap og psykiatri samt arbejdsmarked i Næstved Kommune og formand for Kommunale Velfærdschefer.

[Læs mere om konferencen her, hvor der også er mulighed for tilmelding.](#)

Tre hovedoplæg om de svære diskussioner

- Rammerne for kommunernes økonomi i den seneste økonomiaftale, og hvordan den vil kunne mærkes af ældre borgere.
- Når 'Velfærdsarbejde' bliver til 'Vantrivselsarbejde' - kan man udøve velfærd, mens man undergraver sin egen?
- Vi skal turde prikke hul på en større samtale om fremtidens ældrepleje.

Vælg ét af de fem seminarer, der fra hver deres vinkel belyser konkrete løsninger

- Hvordan kan velfærdsteknologi hjælpe borgere og plejepersonale på demensområdet?
- Kan nærvistation tage livtag med bureaukrati og standardydelse?
- Skal farmor passe oldemor? – om pårørende, frivillige og frivillighed.
- Er mere rehabilitering og sammenhæng for borgeren en del af løsningen?
- Tænk, hvis styrketræning blev ordineret som behandling.



Regeringen dropper planer om plejeopsparing: Vil i stedet fokusere på at øge arbejdsudbuddet

Danske Ældreråd finder det positivt, at regeringen har meldt ud, at den for nu ikke har planer om at fremsætte et lovforslag om en ny opsparingsmodel for ældrepleje.

Baggrunden er sommerens store debat om, hvorvidt danskerne selv skal spare op til hjælp og pleje i alderdommen. En debat, der blev indledt af Lars Løkke Rasmussen tilbage i maj, da han i et længere interview i [Avisen Danmark](#) åbnede op for, at nogle danskere måske selv skal til at betale for en del af ældreplejen.

Der blev dog for alvor tændt ild i debatten, da Socialdemokratiets politiske ordfører, Christian Rabjerg Madsen, senere kom med et [forslag](#) om en opsparingsordning til ældrepleje, i stil med arbejdsmarkedspensionerne.

Massiv kritik

Forslaget mødte massiv kritik – både fra flere organisationer, oppositionspartier og internt fra Socialdemokratiets egne rækker.

Blandt andre kaldte Danmarksdemokraternes fungerende politiske ordfører, Karina Adsbøl, det for et "opgør med den velfærdsmodel, som vi kender i dag". DF's ældreordfører, Pia Kjærsgaard, betegnede det som en tvangsopsparing. Og SF's ældreordfører, Kirsten Normann Andersen, kritiserede modellen for netop at kunne skabe et A- og B-hold, mens Enhedslistens ældreord-

fører Peder Hvelplund kaldte det et fundamentalt brud på hele den samfundsmodel, der er bygget op, hvor vi med en skattefinansieret velfærdsmodel sikrer, at dem med størst behov får adgang til hjælpen.

Danske Ældreråd er enig i meget af kritikken. Vi mener ikke, at en plejeopsparing er løsningen på udfordringerne i ældreplejen, og forslaget tager slet ikke tager hånd om det helt store samfundsproblem, nemlig manglen på medarbejdere.



Fokus på at løse medarbejdermanglen

Derfor finder Danske Ældreråd det positivt, at regeringen foreløbig har opgivet planerne om en plejeopsparing, og i stedet vil fokusere på at tackle netop problemet med manglen på arbejdskraft, som både offentlige og private virksomheder kæmper med.

I et fællesinterview i [Berlingske](#) med Lars Løkke Rasmussen og Jakob Ellemann-Jensen, fortæller statsminister Mette Frederiksen således:

- Den nye tids valuta i dansk politik er ikke penge, for dem har vi mange af – det er, at vi ikke kan bruge pengene, hvis der ikke er tilstrækkeligt med medarbejdere. Det er det spørgsmål, som alle andre politiske temaer – fra forsvar over sundhed til klima – vender tilbage til, og det er, hvad der binder os sammen.

Danske Ældreråd finder det positivt, at det kommer højt på den politiske dagsorden at få løst problemet med manglen på medarbejdere. Medarbejdermanglen er en bombe under ikke mindst ældreplejen.

Derfor mener vi, at der er akut brug for en plan, der tænker nyt og ser fordomsfrit på alle mulige løsninger. Blandt andet er der behov for:

- At man ser fordomsfrit på bedre adgang til udenlandsk arbejdskraft i ældreplejen.
- At man åbner mere for, at andre faggrupper - og ikke nødvendigvis social- og sundhedsfaglige medarbejdere - kan varetage opgaver som eksempelvis rengøring.
- At man styrker – og ikke skærer i – den faglige ledelse i ældreple-

jen. God ledelse og et godt arbejdsmiljø hænger tæt sammen.

- At der skabes bedre karrieremuligheder for ansatte i ældreplejen.
- At der gøres mere for at fastholde studerende på velfærdsuddannelserne.
- At der sættes ind, så nyuddannede ikke bliver skræmt væk, når de møder virkeligheden i ældreplejen.
- At man skærper indsatsen for at fastholde seniorer, der er ansat i ældreplejen.
- At ansatte i ældreplejen får større frihed til selv at tilrettelægge arbejdet, så de i højere grad kan bringe deres faglighed i spil.



En værdig død i ældreplejen?

Den værdige død er svær at definere, men ingen bør dø under en behandling, de hellere havde været fri for, eller uden tilbud om omsorg fra de nærmeste – om det så er familie, venner eller velkendt personale. Det er ikke værdigt.

*Tekst Ove Gaardboe, Overlæge - ekstern konsulent,
Danske Selskab for Patientsikkerhed*

Tak til bestyrelsen i Danske Ældre-råd, som har bedt mig komme med et bud på, hvordan man kan understøtte en mere værdig død i kommunernes ældrepleje.

Det gør jeg gerne. Det har jeg faktisk arbejdet rigtig meget med de sidste 8 år, hvor jeg har været med i mange projekter – og i den forbindelse holdt mange oplæg på plejehjem, i kommuner, hos praktiserende læger, på sygehuse, i regioner og på det seneste også i sundhedsklynger.

Men hvad er egentlig en værdig død?

Det kan der siges meget om, men helt overordnet tænker jeg, at døden er mere værdig, jo mere borgernes egne ønsker til livets afslutning bliver opfyldt.

Samtaler i god tid

Og hvis det skal ske, må de nærmeste, lægerne og de ansatte i ældreplejen nødvendigvis kende ønskerne, og så er vi jo nødt til at få talt om det – i god tid!

Læger og plejepersonale har et stort ansvar for at sikre, at emnet bliver bragt på bane, og at der bliver taget gode samtaler om det – og ikke

mindst, at man får taget beslutninger og nedskrevet dem.

Lægerne er vigtige her, hvis der skal besluttes noget om behandlingsniveauet. Hvis man fx ikke ønsker genoplivningsforsøg ved hjertestop, eller gerne vil undgå indlæggelse på sygehus, skal det aftales med en læge, som også skal skrive det i journalen.

Men du skal selvfølgelig også selv som ældre tage et ansvar på dig for at få talt om det – først og fremmest med dine nærmeste, men også med din læge og med plejepersonalet.

Ønsker til livets afslutning

Langt de fleste har mere eller mindre stærke ønsker til livets afslutning – og det gælder både, hvad der skal være afklaret inden døden, og hvilken behandling man gerne vil modtage den sidste levetid – men der er også rigtig mange, der har ønsker til, hvordan begravelse og bisættelse skal foregå: Hvad skal man have på? Hvad skal der synges? Osv.

Der er rigtig mange, der helst vil dø hjemme og uden alt for meget behandling den sidste tid. Dø i rolige omgivelser med omsorg fra de nær-



meste i ens liv, frem for på et sygehus.

Selvfølgelig er der også nogen, der ønsker at dø på sygehus eller på hospice - ofte fordi mulighederne for at dø hjemme af forskellige grunde ikke er så gode.

Den værdige død er svær at definere, men ingen bør dø under en behandling, de hellere havde været fri for, eller uden tilbud om omsorg fra de nærmeste – om det så er familie, venner eller velkendt personale. Det er ikke værdigt.

Projekter, der virker

I 'Projekt Livets Afslutning' i Midt-Klyngen (Hospitalsenheden Midt, Skive, Viborg og Silkeborg kommuner) talte vi ikke så meget om værdighed, men i stedet om "en død i fred og ro". Det dækker ikke alle de ønsker, jeg kunne have til min egen død, men dog det meste – måske suppleret med afklarethed, omsorg, relationer – og ikke mindst garanti for den nødvendige lindring, hvis jeg skulle have mange smerter, blive meget urolig og bange eller have brug for særlig åndelig omsorg.



I Aalborg Kommune arbejdede vi i 'Projekt Den Sidste Tid' med alle kommunens plejehjem – og hjemmesygeplejedistrikter.

I Nord-Klyngen (Regionshospitalet Nordjylland, Brønderslev, Hjørring, Frederikshavn og Læsø kommuner) arbejder vi i 'STOP OP! – før livet stopper' skal alt personale i kommunerne og på sygehuset tage samtalerne, og nogenlunde det samme kommer også til at ske i et nyt projekt, der netop nu starter mellem Lolland, Vordingborg og Guldborgsund kommuner, Nykøbing Falster sygehus og de praktiserende læger i området.

Den slags projekter kan være med til at sikre en mere værdig livsafslutning for mange borgere. Det kræver sådan set 'bare', at alle, der arbejder med de ældste og de mest syge, er klar til, når som helst det er

relevant, at snakke om sådanne eksistentielt vigtige emner. Der kan være mangel på tid, og så kan man udsætte det, til hastværket er overstået - men man må aldrig slå et ønske om en sådan samtale hen.

Selvfølgelig er der læger og plejepersoner, der kan have svært ved at snakke med borgeren om døden, men det må man overvinde – og i projekterne har vi vist, at det lader sig fint gøre, hvis bare man øver sig lidt og får lidt støtte.

Rimelige krav til kommuner og læger

Det må være et krav til alle kommuner og praktiserende læger:

- at man tilbyder samtaler om livets afslutning til borgerne i ældreplejen, og at man sørger for, at alle er gode til at tage disse samtaler
- at læger og kommuner arbejder

tæt sammen om både samtalerne, registreringen af ønskerne og opfyldelsen af dem

- at man – eventuelt i samarbejde med sygehuset - sikrer, at god lindrende behandling kan foregå i kommunen

..og til dig selv

Og så må du jo også selv som ældre se at få tænkt over dine ønsker - og ikke mindst få snakket med dine nærmeste og med din læge og eventuelt plejepersonale om det.

Det kan godt blive for sent at få taget hul på den snak, men det kan næsten ikke blive for tidligt.

PS! Jeg glæder mig til at drøfte alt dette og meget mere med forhåbentlig rigtig mange borgere på ældrerådsmøder i Mariagerfjord og Brønderslev kommuner her i efteråret...





Undersøgelse af gevinster ved seniorbofællesskaber

Fællesskab, socialt samvær og tryghed er nogle af de gevinster, der er ved at bo i seniorbofællesskab, viser ny undersøgelse fra Vive. Borgere i fællesskaberne er imidlertid en særlig gruppe – de er overvejende etnisk danske, ressourcestærke borgere, der i forvejen har en præference for fællesskab.

Undersøgelsen, der blandt andet bygger på kvalitative interview med beboere i seniorbofællesskaber, viser, at for denne særlige gruppe af ressourcestærke borgere, ser seniorbofællesskabet ud til at kunne tilbyde gode rammer for fællesskab og socialt samvær også sent i livet.

Disse rammer kan formentlig indløse gevinster i form af gode naboskabsrelationer og forebygge ensomhed, der kan følge med, når ens fysiske og mentale helbred gør, at man ikke kan opretholde fællesskaber i andre sammenhænge end det sted, man bor. Dermed kan det at flytte i seniorbofællesskab være en investering i en god alderdom for denne gruppe af ressourcestærke seniorer.

Det betyder samtidig, at seniorbofællesskaber ikke kan udskrives på recept til alle ældre borgere som en del af forebyggelsen af en eventuel svær alderdom.

Undersøgelsen har også kigget på, hvor meget hjemme-

hjælp beboerne i seniorbofællesskab får. Og når man deler omfanget af hjemmehjælp op på hjemmehjælp til praktiske gøremål og til personlig pleje, er der en relativt højere andel af borgere i seniorbofællesskaber, der modtager hjemmehjælp til praktiske gøremål, sammenlignet med befolkningen. Niveaueet for hjemmehjælp til personlig pleje blandt borgere i seniorbofællesskaber er på niveau med befolkningen generelt.

Fakta om seniorbofællesskaber

Ved udgangen af 2022 var der 289 seniorbofællesskaber i Danmark, der tilsammen omfattede 6.291 boliger. I perioden fra 1995 til 2022 havde 15.733 borgere på et tidspunkt boet i et seniorbofællesskab. 44 procent af seniorbofællesskaberne er almene boliger, 30 procent er andelsboliger, mens resten er privat udlejning, ejerbolig og øvrig ejerform. Godt otte ud af ti seniorbofællesskaber har mellem 10 og 30 boliger.

[Download undersøgelsen her](#)



Temadage: Fremtidens boliger til ældre

Danske Ældreråd afholder 24. oktober til 1. november 2023 fem temadage, der stiller skarpt på fremtidens boligbehov, og hvordan man sikrer et tilstrækkeligt og mangfoldigt udbud af boliger til ældre.

Til at belyse det emne har vi blandt andre inviteret direktør i Boligøkonomisk Videncenter, Curt Liliengreen, samt kredskonsulenter fra BL, Danmarks Almene Boliger.

Temadagene udbydes med støtte fra VeluxFonden til honorering af oplægsholder.

[Læs mere om temadagene her, hvor der også er mulighed for tilmelding.](#)



FN's ældredag markerer 75 år med menneskerettigheder

Søndag den 1. oktober fejrer FN sin årlige ældredag – i år med fokus på Verdenserklæringen om Menneskerettigheder, som fylder 75 år.

FN har meldt følgende tema ud "Fulfilling The Promises Of The Universal Declaration Of Human Rights For Older Persons: Across Generations" – oversat til dansk "Opfyldelse af menneskerettighedernes løfter til ældre – på tværs af generationer".

Temaet flugter med, at FN's Generalforsamling i 1948 vedtog Verdenserklæringen om Menneskerettigheder, og sætter samtidig fokus på, at det er op til alle mennesker – unge som ældre, på tværs af generationer – at løfte arven og sikre, at menneskerettighederne bl.a. for ældre bliver overholdt.

Mange ældreråd har tradition for at planlægge et borgerarrangement i forbindelse med FN's ældredag, og med et tema, som ofte spiller op af det årlige tema, som FN udmelder.

I år kunne det som ældreråd være relevant at fokusere på, hvordan man kan fjerne nogle af de barrierer i samfundet, som kan stå i vejen for, at ældre kan leve et

værdigt liv. Det kan for eksempel være emner som:

- Hvordan undgår man, at digitalisering ekskluderer nogle ældre fra samfundet.
- Hvordan får man en ældrepleje, hvor det er den enkelte ældres ønsker og behov, der bestemmer hvilken hjælp der gives.
- Hvordan sikre man større fokus på forebyggelse for ældrebefolkningen

Overstående er kun forslag. Der er mange andre emner, man som ældreråd kan tage fat i og som kan relatere sig til dette års FN-tema.

[Læs FN's beskrivelse af temaet her.](#)

[For generel information om FNs ældredag, læs her.](#)

Færre ældre modtager hjemmehjælp

Andelen af 67+-årige, som modtager hjemmehjælp, er faldet. Og de, der modtager hjemmehjælp, får færre timer end for 10 år siden, viser ny opgørelse fra VIVE.

I 2010 modtog 19 procent af de 67+-årige hjemmehjælp. I 2022 var det 12 procent. Udviklingen skal blandt andet ses i lyset af en relativt stor stigning i antallet af ældre under 75 år, som sjældnere har behov for hjemmehjælp end for eksempel ældre over 80 år. Andelen af 80+-årige, som modtager hjemmehjælp, er dog også faldet betydeligt – fra 41 procent til 28 procent.

De ældre, der modtager hjemmehjælp, får hjælp i færre timer. For de 80+-årige hjemmehjælpsmodtagere er det gennemsnitlige antal ugentlige hjemmehjælpstimer faldet fra 3,8 til 3,2 timer.

Vive vurderer, at udviklingen kan dække over flere faktorer som for eksempel ændring i de ældres alderssammensætning, sund aldring, ændret serviceniveau og ændret indhold og sammensætning af de kommunale indsatser. Det er med andre ord ikke muligt at slutte, om udviklingen er udtryk for en ændring i kvaliteten af hjemmehjælpen.

Undersøgelser viser også, at den overordnede tendens med faldende antal hjemmehjælpstimer dækker over betydelige udsving på tværs af landet. Kommunerne i



Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland har i 2022 i gennemsnit visiteret en halv times mindre hjemmehjælp per uge per hjemmehjælpsmodtager, end de gjorde fem år tidligere. Kommunerne i Region Hovedstaden har til gengæld visiteret nogenlunde det samme antal timer i de seneste 12 år.

Forskellene mellem regionerne er større i 2022 end på noget tidspunkt de foregående 10 år. Hvor kommunerne i Region Nordjylland i 2022 i gennemsnit har visiteret 2,8 timers hjemmehjælp om ugen per hjemmehjælpsmodtager, så er det tilsvarende timetal 0,7-0,8 timer højere i kommunerne i Region Hovedstaden og Region Sjælland.

[Undersøgelsen kan downloades her](#)



De mest syge har længst til lægen – og veluddannede går mest til lægen

Der er forskel på, hvem der har størst behov for sundhedsydelser. Borgere med kortere uddannelse og lavere indkomst har de største behov. Men det er ikke altid dem, der bruger ydelserne mest. Det sætter Sundhedsstyrelsen fokus på i en ny rapport.

[Rapporten kan downloades her](#)

Danmarks Statistik: Hver femte vil have svært ved helt at undvære kontanter

Betalingskort er den mest anvendte betalingsform og bruges af de fleste, men alligevel udtrykker 20 procent af befolkningen, at de vil have svært ved at gennemføre betalinger, hvis kontanter bliver afskaffet.

- Det er måske ikke så overraskende, at det særligt er blandt de ældre. Mange i den ældre aldersgruppe hører også til den kategori, vi har valgt at kalde 'digitalt udfordrede'. I denne gruppe vil 40 pct. have svært ved at undvære kontanter, fortæller Agnes Tassy, chefkonsulent i Danmarks Statistik.

[Læs undersøgelsen her](#)



Gode erfaringer med VR-briller til mennesker med demens

Kolding Kommune startede i 2016 et forsøg, der ved hjælp af VR-teknologi skulle forbedre livskvaliteten hos ældre mennesker med demens. På fem år har løsningen udviklet sig fra forsøgsstadiet, til at være i brug i 75 procent af landets kommuner, skriver Center for Offentlig-Privat Innovation.

Med VR-briller kan menneske med demens for eksempel besøge barndommens bondegård, tage på storbyferie eller komme en tur til koncert. Det giver dem mulighed for at mærke genkendelsens glæde, ved at blive bragt tilbage til minder, som de tidligere har oplevet i deres liv, skriver Center for Offentlig-Privat Innovation og peger på, at VR også kan give mennesker med demens en fælles oplevelse.

Rikke Augustinus, udviklingskonsulent i Kolding Kommune fortæller, at baggrunden for projektet var, at det ikke var alle borgere med demens, der havde mulighed for at være med i det store fællesskab, hvor alle tager på en bustur eller laver juledekorationer.

- Vi ønskede at kunne tilbyde meningsfulde fællesskaber for borgere med demens, for selvom de alle sammen har en diagnose til fælles, er de forskellige. Så det vi ønskede var, at kunne lade én, to eller tre have den samme oplevelse, så de kunne følges til New York eller Middelfart, eller hvor de nu ville hen, fortæller Rikke Augustinus.

- Det handler om at vække nogle erindringer, det handler om at give dem et kick, som vi andre kan få ved at gå i biografen eller tage i teateret. Noget af det som de her mennesker normalt er afskåret fra, og som vi andre bliver opløftede af og kan tale med hinanden om.

[Læs mere her](#)

Udgifterne til vikarer på ældreområdet stiger

Udgifterne til eksterne vikarer på ældreområdet er steget de seneste år, og det udfordrer kvaliteten af plejen og trivslen blandt de fastansatte, lyder det i en ny rapport fra VIVE. Rapporten peger samtidig på muligheder for at nedbringe brugen af vikarer på de enkelte arbejdspladser.

Udgifterne til eksterne vikarer på ældreområdet er steget med knap 50 procent i årene fra 2018 til 2022.

Vikarudgifterne udgør en større andel af de samlede personaleudgifter i hjemmeplejen, end de gør i sygeplejen og på plejehjem. Geografisk er andelen til vikarudgifter størst i kommunerne øst for Storebælt, hvilket blandt andet afspejler forskelle i udfordringerne med at rekruttere medarbejdere på tværs af landet.

Oplevelsen på hospitaler og i ældreplejen er, at brugen af eksterne vikarer er forbundet med lavere kvalitet af plejen. Det skyldes manglende kontinuitet og kendskab i relationerne mellem vikarerne og enheden, medarbejderne og borgere/patienter, som også udfordrer trivslen blandt de fastansatte. De oplever at bruge mange ressourcer på introduktion til og opfølgning på vikarernes arbejde.

Analysen peger på flere muligheder for at nedbringe brugen af vikarer på de enkelte arbejdspladser. Det kan blandt andet gøres ved at øge fleksibiliteten og arbejdsudbuddet i den enkelte enhed. Bedre planlægning, fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet og faste afløsere fremstår her som centrale indsatser.

[Rapporten kan downloades her](#)





Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. 3877 0160
info@aeldreraad.dk
www.aeldreraad.dk

Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD
Illustrationer: Pixabay og
Danske Ældreråd

Danske Ældreråd
Formand Inger Møller Nielsen
Tlf. 2146 1770

Ansvarshavende:
Trine Toftgaard Lund

Redaktion:
Trine Toftgaard Lund
Morten Larsen

Sekretariatet:

Trine Toftgaard Lund
Direktør
ttl@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

Marianne Lundsgaard
Seniorkonsulent
ml@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0165

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0168

Morten Larsen
Kommunikationskonsulent
mol@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162

Anja Bihl-Nielsen
Sundhedspolitisk konsulent
abn@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0164

Anna Jensen
Kursus- og medlemssekretær
aje@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0167

Maj-Britt Lempel
Bogholder
mbl@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0160

Kommende arrangementer i efteråret

Værktøjsorienteret workshop om pressehåndtering

- Den 19. september, Scandic, Ringsted
- Den 20. september, Hotel Fuglsangcentret, Fredericia
- Den 21. september, Hotel Lautrup Park, Ballerup
- Den 22. september, BDO Lounge, Viborg
- Den. 25. september, DGI Huset, Aabybro
- Den. 26. september, Hotel Fuglsangcentret, Fredericia
- Den 27. september, BDO Lounge, Viborg
- Den 28. september, Scandic, Ringsted

Temadage om fremtidens boliger til ældre

- Den 24. oktober, Hotel Lautrup Park, Ballerup
- Den 25. oktober, Scandic, Ringsted
- Den 30. oktober, Hotel Fuglsangcentret, Fredericia
- Den 31. oktober, BDO Lounge, Viborg
- Den 1. november, DGI Huset, Aabybro

Ældrepolitisk konference om de kommende års udfordringer på ældreområdet

- Den 23. november, Vingstedcentret, tæt ved Vejle

[Læs mere om Danske Ældreråds kommende arrangementer her](#)